

İNGİLİZLERİN FİLİSTİN'DE YAHUDİLERİ YURT EDİNDİRME FAALİYETLERİ BRITISH ACTIVITIES TO SETTLE JEWS IN PALESTINE

Doç. Dr. Yaşar CANATAN

Artvin Çoruh Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü Öğretim Üyesi, Artvin/Türkiye
ORCID NO:0000-0002-9410-0971

ÖZET

I.Dünya Savaşı sonlarında, Filistin Bölgesi'nin müttefikler tarafından işgal edilmesinden sonra kapılar artık Siyonistlere sonuna kadar açılmıştı. Yahudiler Filistin'de bir Yahudi Devleti kurmaya yönelik planlarını gerçekleştirme yolunda canla başla mücadele ediyorlardı. Balfour Bildirisi 1920'de ki San Remo konferansında kabul edildikten ve özellikle 24 Temmuz 1922'de Milletler Cemiyeti'nin Filistin'i İngilizlerin mandası olarak onaylanmasından sonra, İngiltere'nin Filistin'de uygulayacağı resmi politikası olarak tasvip edildi. Böylece Siyonist örgüt bu ülkeye daha çok miktarda Yahudi getirme ve orada ulusal bir Yahudi yurdu kurma çalışmalarını hızlandırdı. I.Dünya Savaşı arifesinde Filistin'e yerleşen Yahudilerin sayısı 40 iken bu rakam 1919'da 55 bin, 1925'te 107 bin, 1935'te 300 bin ve 1948'de ise 650 bine ulaşmıştır. İngiliz manda yönetimi Yahudi Devleti'nin kuruluşunun ilan edilme vakti geldiği kanaatine varduktan sonra, meseleyi Birleşmiş Milletlere taşıdı ve böylece 24 Mayıs 1948'de Filistin'in taksimi ve İsrail'in kuruluşu Birleşmiş Milletler tarafından resmen onaylanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngiltere, Filistin, Yahudiler, Siyonizm, Milletler Cemiyeti

ABSTRACT

At the end of World War I, after the Allied occupation of the Palestinian Territory, the doors were now fully opened to the Zionists. The Jews were fighting hard to realize their plans to establish a Jewish State in Palestine. After the Balfour Declaration was adopted at the San Remo conference in 1920, and especially after the League of Nations's approval of Palestine as the British mandate on July 24, 1922, it was approved as the official policy of Britain in Palestine. Thus, the Zionist organization sped up efforts to bring more Jews to this country and establish a national Jewish homeland there. While the number of Jews settled in Palestine on the eve of World War I was 40, this figure reached 55 thousand in 1919, 107 thousand in 1925, 300 thousand in 1935 and 650 thousand in 1948. After the British mandate ruled that it was time to declare the Jewish State, it brought the matter to the United Nations. Thus, on May 24, 1948, the partition of Palestine and the establishment of Israel were officially approved by the United States.

Key Words: Britain, Palestine, Jews, Zionism, League of Nations

1. UGANDA, MOZAMBİK, KANGOO PROJELERİ VE TEKRAR FİLİSTİN'DE ISRAR

Sina Yarımadası projesinin iptal edilmesi üzerine, Chamberlin'e, Herzl'e Yahudilerin Doğu Afrika kıtasında Uganda'ya yerleştirilmeleri teklifinde bulunur. Portekiz hükümetinden, Mozambik için müsaade alınması hususunda girişimlerde bulunulur. Bu arada Kangoo'nun da Yahudilere yerleşim sahası olarak açılabileceği görüşü savunulmaktadır. Ancak Herzl, tüm bunların Filistin'in yurt edinilmesini öngören Siyonist planda bir değişiklik yapmayacağını açıklayarak, "*nihai amacımızı bir gün gerçekleştirme hususundaki ümitlerimiz, şimdi öncekinden daha da güçlüdür, Siyon yurdu uğruna vereceğim mücadelede yanımızda yer alan yeni güçler sayesinde kuvvetlenerek büyüyecek ve artacaktır*" der. Ancak bu Avusturya Macaristan vatandaşı olan ve dünya Siyonist Yahudi örgütü kuran ve aynı zamanda da Yahudi İsrail devletinin kurucu babası olarak bilinen Theodor Herzl'in (BinyaminZe'ev) 3 Temmuz 1904'te ölmesi üzerine Filistin dışında bir yerde Yahudi yurdu edinme düşüncesi ile ilgili tüm Siyonist projelerden vazgeçilir.

Böylece yeni Siyonist yönetim, özellikle I.Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere'de daha iyi dostlar ve müttefikler bulan Haim Weizmann önderliğinde çalışmalarını devam ettirmiştir. Artık buna göre de işleri kolaylaşmıştır. Çünkü Filistin İngiltere'nin eline geçmiş, Siyonist örgüt de 1908 yılında Hayfa'da ilk ofisini Jews Monetary Fund'un yardımıyla açmıştır. 1909 tarihinde bir bölgede yeni yerleşim birimi açılmasıyla beraber Tel Aviv şehrinin temeli atılmıştır. Siyonist mali kuruluşlar toprak satın almak, vatandaşları eğitmek ve meslek okulları açmak suretiyle Filistin'de milli bir Yahudi yurdu kurma faaliyetine girişmiştir. Ayrıca I.Dünya Savaşı arifesinde ise Filistin'e ve 40 bin civarında Yahudi yerleştirilmiş, ancak savaş sebebiyle bu husustaki

çalışmalar askıya alınmıştır. Yahudiler savaş biter bitmez Siyonist faaliyetlerini dünya çapında yürütmeye tekrar başlamışlardır.

1919 yılında Londra'da düzenlenen Siyonist kongresi ile birlikte Filistin içlerinde Siyonist hareketin teşkilatlanması kararlaştırılmış ve bunu Yahudi Haber Ajansı'nın kurulması takip etmiştir. Bu ajans teşkilatın siyasi faaliyetlerini, organizasyon, maliye, propaganda ve göç işlerini yürütmüştür. Bir yıl sonra 1920 yılında yine Londra'da düzenlenen Siyonist kongresinde ise iskân ve sömürgeleştirme faaliyetleri için yeni bir ulusal yardımlaşma fonu oluşturulmuştur. (Hammad, 1967:43-49)

Daha önce açıklandığı gibi Herzl'in Yahudilere bir yurt sağlama ve arada bir Yahudi devleti kurma projesinde asıl hedef Filistin idi. Ancak onun Yahudilerin Filistin'e göç etmesi için Sultan Abdülhamid nezdinde yaptığı dolaylı ve dolaysız girişimlerin tamamı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. (Barbour,1946:45)

Bu durum karşısında Herzl, Yahudileri kullanmak suretiyle Filistin'i sömürgeleştirmeye yönelik asli projesini gerçekleştirmek amacıyla el-Ariş ve Sina yarımadasını sömürgeleştirmeyi hedefleyen ve bu yüzden de başından beri Siyonizm davasına sempati ile bakan ve destek veren İngiliz hükümetine yönelerek, 1902'de Londra'yı Siyonist hareketin merkezi haline getirdi. Herzl, İngiliz yetkililerinden büyük bir teşvik gördü ve İngiltere sömürgeler bakanı Joseph Chamberline ile görüştü. Chamberline ona el-Ariş ve Sina konusunu açtı. Herzl hatıralarında görüşme sonunda İngiliz bakana, "Sina Yarımadası'nda bir Yahudi kolonisi kurulmasına izin verip vermeyeceğini" sorduğunu, bakanınsa İngiltere'nin Mısır'da yüksek temsilcisi Lord Cromer'in izin vermesi halinde "evet" cevabını verdiğini kaydediyor. Ertesi gün Herzl, İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Lansendon ile görüşür. Bakan ona el-Ariş ve Sina Yarımadası'nda Yahudi kolonileri kurulması fikrini desteklediğini açıklayarak, Lord Cromer'e Herzl'in temsilcisini karşılayıp yardımcı olması yönünde bir tavsiye mektubu yazacağını söylemiştir. Neticede Herzl'in Greenberg denilen temsilcisi Lord Cromer ve o zamanki Mısır başbakanı tarafından güler yüzle karşılanır. Lord Cromer, konunun araştırılması için bir uzman heyeti gönderilmesine, çölün Nil suları ile sulanma imkânının bulunup bulunmadığının incelenmesini teklif eder. Ancak gönderilen heyet çölün Nil'den sulanma projesini gerçekleştirilemez bulunca Herzl, bu plandan tümüyle vazgeçmiştir.

2. YAHUDİLERİN IRAK'A YERLEŞTİRİLMELERİ VE NAZİLERİN YAHUDİ SOYKIRIMI

Almanya, "Almanya Almanlarıdır!" sloganı altında soykırımı hayata geçirdi.1941 yılında Nazi liderler Yahudilerin akıbetine dair kararlarını vermiş görünüyordu. Bu tarihten itibaren, Yahudilere yönelik idam ve katliamlar o zamana kadar görülmemiş bir ölçüğe ulaştı. Kitlesele kıyımlar, 22 Haziran 1941 tarihinde patlak veren, Sovyetler Birliği'ne yönelik imha savaşı ile birlikte başladı. Özellikle, Einsatzgruppen adı verilen dört imha timi tarafından Yahudilere, Polonyalıları ve Ruslara yönelik büyük ölçekli infazlar gerçekleştirildi. İşgal edilen Sovyet topraklarında, yerel halk arasındaki Yahudi düşmanlarının da gönüllü işbirliği ile toplam 1,5 milyon Yahudi katledildi. Bununla hemen hemen eşzamanlı olarak, Polonya içinde kurulan altı "ölüm merkezinde, yani imha kamplarında kitlesele infazlara başlandı. Bu kamplarda en az 3 milyon Yahudi öldü. Bunlara ek olarak toplama kampları, gettolar ve diğer yerlerde açlık, köle işçilik ve rastgele infazlar sonucunda da 1,5 milyon Yahudi kurban daha hayatını kaybetmiştir. Sonuç olarak, Nazilerin ırk politikası, 1941'den itibaren bir imha politikası şeklinde nitelendirilebilir. 1941 ve 1945 yılları arasında, 6 milyondan fazla Yahudi'nin öldürülmesinin ardında Nazi rejiminin bulunduğu kanıtlanmıştır.(Abdulmecit,1970:1-60)

Almanya'nın Irak işlerinden sorumlu bakanı Dr.Gruba Hatıratında şöyle demektedir: "bazı Yahudi, İngiliz, Fransız teşkilatları Doğu Avrupa'dan getirilecek Yahudi Çiftçi gruplarının Irak'a yerleştirilmesi için ziraat ile uğraşan ancak ahalisi seyrek olan bölgede toprak genişletme ve su getirme hususunda defalarca teşebbüslerde bulundular. 1905 yılında merkezi Londra'da bulunan ve Paris'teki "İsrail Birliği Cemiyeti" ile yakın temasları olan "Yahudi İskân Cemiyeti", Fransız Yahudisi Niego'yu iskân konusunu araştırmak amacıyla Bağdat'a göndermiştir. Niego Bağdat'ta dört veya beş ay kadar kalmış ve 50 bin Rus veya Polonya Yahudisi'nin yerleştirilmesini sağlamıştır. Türkiye Maliye Bakanı Cavit Bey de projeyi desteklemiş ancak Abdülhamid bu projeyi şiddetle reddetmiştir. Bu defa Kral I.Faysal 1933 yılı Eylül'ün de Londra'ya yaptığı ziyaret sırasında ise Dicle'nin aşağı akımları kıyılarına, Aziziye ile Kut arasına 100 bin Yahudi'nin yerleştirilmesi teklifiyle karşılaşmıştır. Irak hükümetinin de meseleye olumlu yaklaşması halinde bazı maddi çıkarlar ve özellikle de önemli miktarda kredi verilmesi teklif edilmiş ve getirilecek bu 100 bin kişi Almanya'da yaşayan Yahudilerden oluşacaktı. Kral Faysal bu meseleyi görüşülmek üzere yeni kurulan Irak hükümetine iletmiştir. (Servet,1969:123-124)

3. I. DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA ORTADOĞU'DA SİYONİST FAALİYETLER

I. Dünya Savaşı sonralarında, Filistin Bölgesi'nin müttefikler tarafından işgal edilmesinden sonra sözünü edeceğimiz kapı artık Siyonistlere sonuna kadar açılmıştı. Ve Yahudiler Filistin'de bir Yahudi Devleti kurmaya yönelik planlarını gerçekleştirme yolunda canla başla mücadele ediyorlardı. Balfour Bildirisi ise 1920 yılında yapılan San Remo Konferansı'nda kabul edildikten ve özellikle 24 Temmuz 1922 yılında Milletler Cemiyeti'nin Filistin'in, İngilizlerin mandası olarak onaylanmasından sonra İngiltere'nin Filistin'de uygulayacağı resmi politikası olarak tasvip edilmiş böylece Siyonist örgüt bu ülkeye daha çok miktarda Yahudi getirme ve orada ulusal bir Yahudi yurdu kurma çalışmalarını hızlandırmıştır. I. Dünya Savaşı arifesinde söz konusu Filistin'e yerleşen Yahudilerin sayısı 40 bin iken bu rakam 1919'da 55 bin, 1925'te 107 bin, 1935'te 300 bin ve 1948'de ise 650 bine ulaşmıştır. (Hammad,1967:76)

İngiliz manda yönetimi Yahudi Devleti'nin kuruluşunun ilan edilme vakti geldiği kanaatine vardıldıktan sonra, meseleyi Birleşmiş Milletlere taşımış ve böylece de 24 Mayıs 1948 tarihinde Filistin'in taksimi ve İsrail'in kuruluşu Birleşmiş Milletler tarafından onaylanmıştır. Weizmann, savaş sırasında müttefiklerin yanında yer alarak çarpışmalara katılacak bir Yahudi taburunun oluşturulması hususunda ise, İngiliz hükümetini ikna etmeyi başarmış ve bu işte İsrail devletinin kuruluşunun ilanından sonraki dönemde de savaşı olacak olan İsrail ordusunun çekirdeğini de bu tabur oluşturmuştur. Bu taburun kendine ait bir sancağı vardı ve aynı sancak daha sonra İsrail bayrağını oluşturmuştur. Böylece bir milyon Arap kendi vatanından kovulurken, İngiltere'nin İsrail oğullarının Filistin'de hakları olduğuna dair saçma sapan iddialarda bulunmuş ve buna istinaden de dünyanın dört bir tarafından Yahudiler akın akın bu ülkeye gelmeye başlamışlardır. (Fevzi,1965:10-60)

4. AMERİKA'DAKİ SİYONİSTLERİN FAALİYETLERİ

Uluslararası Yahudi Ajansı teşkilatının I. Dünya Savaşı sırasında faaliyetlerini, Amerika'ya taşıma kararı alması, Filistin meselesinin uluslararası bir boyut kazanmasına yol açmıştır. Söz konusu Siyonist hareket hızlı bir şekilde ABD'de yoğunlaşmasına rağmen, Filistin'de mandater devlet hala İngiltere olduğu için, Londra bu hareketin merkezi olma özelliğini sürdürmüştür. Ancak bu arada Siyonist hareket Amerika'da gittikçe güçlenmiş ve amaçlarını gerçekleştirmek için İngiltere hükümetine baskı yaptıracak güce erişmiştir. Söz konusu Siyonist hareketin II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'nin yıldızının artık sönmeye başladığını görmüş, Bu yüzden Amerika'yı kendisine merkez edinmeyi kararlaştırmıştır. Çünkü artık İsrail'in varlığını sınırlamayı ve onu Britanya İmparatorluğu'nun çıkarlarına bağlayıp, kendi sömürgeci menfaatleri için kullanmayı hedef edinen İngiltere'nin yanında kalmayı güvenli bulunmuyordu. Böylece Amerika işçi sendikalarından başka, Cumhuriyet ve Demokrat Parti Milletvekilleri ile temas kurulmuş ve 1944 yılına gelindiğinde 33 vilayetin parlamenterleri Siyonist talepleri teyit eden tavsiye kararları yayınlamışlardır. Bu meseleyi, Siyonistlerin Amerikan Kongresi'nin desteğini sağlama konusunda sarf ettikleri çabalar izlemiştir. Amerikan kamuoyunun Filistin meselesi hakkındaki bilgisizliğinden faydalanarak, birkaç yıl gibi kısa bir süre içinde arzuladıkları desteği sağlamışlardır. Böylece Amerikan parlamento seçimlerinde önemli bir rol oynamaya başlayan Siyonizm hareketi, bu ülkenin nüfuzunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya başlamış ve de bu söz konusu hususlarda da başarılı olmuşlardır. (Safvet,1969:123-124; Hammad,1967:76)

5. ARAP ÜLKELERİNDE SİYONİST PROPAGANDASI

Siyonizm hareketi, Arapların semavi dinlere karşı saygılı tutum ve davranışlarından faydalanarak birçoğu İngiltere'nin nüfuzu altında bulunan Arap ülkelerinde kendi propagandasını yapmak için uygun bir zemin bulmuştur. Siyonist hareketin merkezi ve yayınlarını basma imkânlarını bulduğu Arap ülkesi ise Mısır'dır. Bu yayınları arasında 1934 yılında Kahire'de Arapça olarak basılan "yakza-tül- alemil- yahudi" (Yahudi Dünyasının Uyanışı), ve Siyonist Yahudi yazar Eli Levi Ebu Asel tarafından kaleme alınan kitabı şaşkınlıkla okunmuştur. Bu kitapta yazılanlar tuhaf şeylerdir. Ancak onun bir Arap ülkesinde basılmış olması hepsinden daha enteresandır. Adı geçen kitapta, Siyonist liderlere bu davaya destek veren Yahudi ve gayri Yahudi kişilere pek çok övgü yer almaktadır. Bu durum ancak Arap ülkelerinin kendi ülkelerinde olup bitenlerden bihaber olduklarını, tarih boyunca yaptıkları gibi bir defa daha Yahudilere kolaylık sağladıklarını ve kendi ülkelerinde, kendilerine küfreden bu tür cüretkâr kitapların basılmasına izin verdiklerini göstermektedirler. Yahudilerin XX. yüzyılın birinci yarısında Mısır'da yaşadıkları hayat tarzı dahi, Arap ülkelerinin onlara karşı nasıl müsamahakâr davrandıklarının en bariz örneklerindedir. Çünkü Yahudiler burada tam bir huzur içinde yaşıyor, dini kültürlerini ve sosyal geleneklerini sınırsız bir hürriyet havası içinde yaşıyorlardı. Kültür ve propaganda ocakları ve enstitüleri vardı. Dini, kültürel, sosyal ve ekonomik kurumları ülkenin dört bir yanına dağılmıştır. Yahudi basınından hariç ayrıca Mısır basınına dahi el atmışlardır. Mısır üniversitelerinde Yahudi ilim adamları görev alıyorlar ve bunlarda Arap meslektaşlarından oldukça İyi muamele görüyorlardı. Mali ve

ekonomik alanlarda ise önemli rol oynuyorlardı. İçlerinden pek çoğu zengin olmuş, büyük araziler ve taşınmazlar edinmişlerdir. Büyük şirketler onlarındı. Parlamentoda ve Millet Meclisi'nde üyelikleri vardı. Ve hatta 1924 yılında Mısır hükümetinde Maliye Bakanı olarak atanan Yusuf Kavi Paşa bile Yahudi idi. Irak'taki Yahudilerin durumu ise Mısır'daki Yahudilerden geri değildi. Irak'ta siyasi, sosyal ve ekonomik alanların tamamına el atmışlardır. 1920 yılında geçici Irak hükümeti kurulduğunda ilk maliye bakanı Sason Haskil adında bir Yahudi idi. Melik Faysal Irak tahtına oturduktan sonra ki tüm hükümetler döneminde de bu adam bakan olarak görev almıştır. Ayrıca Irak parlamento meclisinde de Yahudiler mevcuttu. Yahudiler diğer Arap ülkelerinde aynı şekilde muamele görmüşlerdir ve el üstünde tutulmuşlardır. Örneğin, Mağrip (Fas'ta) Dr. Benzakin, Tunus'ta Andre Besis ve Andre Barouh başbakanlar Yahudi idi. Fransız oryantalist Jacques Peregue, Hitler Almanyası'nın kontrolündeki Fisher hükümeti Mağrip Yahudilerine baskı uygulamaya kalkıştığında Mağrip Kralı V. Muhammed'in ona karşı çıkarak Yahudileri savunduğunu ve onların Mağripli Arap vatandaşlar olmaları sebebiyle herhangi bir kötü muameleden kaçınmasını belirttiğini kaydetmektedirler. Bunlar, Arap ve Müslümanların Yahudileri korumaları ve onlara karşı gösterdikleri müsamaha hususunda verilebilecek misallerden biri ve birkaçıdır. Tüm bunlara rağmen Yahudilerin özellikle de Arap ülkelerindeki Yahudilerin, utanmaları ve Filistin halkının ve aynı zamanda dünya Yahudilerinin çıkarları için sömürgeci amaçlarını gerçekleştirmek isteyen Siyonizm propagandalarına kulaklarını kapatmaları gerekirdi. O zamanlar çeşitli dergilerde yazılan makalelerinde, başka çağrılarını Siyonist akımı karşısında hiçbir faydası ve etkisi olamazdı. Siyonist hareketin 1948'den sonraki yürüyüşü bin yıldır Arap halkı arasında barış içinde yaşayan Yahudilerin, Araplarla olan birliktelik duygusunu yıkmıştır. Irak, Yemen, Suriye, Mısır, Tunus ve Cezayir'den 650 bin Yahudi'yi alıp götürmeyi başarmışlardır. Bu Doğulu Yahudiler, Moshe Minohen'in dediği gibi, sürgün sonucu Araplardan boşalan toprakları işlemek için İsrail'e gelmeleri konusunda kandırılmışlardır. Demek ki onların göç ettirilmelerinde ki amaç, öncelikle bu insanların kurtarılması değil, aksine İsrail'in ihtiyaç duyduğu işgücü ve savaşçı ihtiyacını karşılamaktı. (Ebu Asel,1934:22-24)

Oluş bitenleri yakından takip eden uzman kişiler, Yahudilerin Arap ülkelerinden göç ettirilmesinin, sun'î bir baskı olduğunu, Arap yöneticilerle Siyonist liderler arasındaki gizli görüşmeler sonunda gerçekleştirildiğini açıklamaktadırlar. "El-Fetih hareketi Merkez komite üyesi "Ebu Mazin Beyrut el-Mesa" dergisinde (Beyrut Akşamları, Sayı:101, Kanun es-Sani,1976:49-61) şöyle yazmıştır: " gayet iyi biliyoruz ki, Arap ülkeleri hiçbir dönemde gerçek anlamda Siyonist bir harekete şahit olmamıştır. Yani bugüne kadar Yahudi Araplarda inanç esasına dayalı bir göç hareketi yaşanmamıştır. Yine gayet iyi biliyoruz ki, Arap ülkelerinden işgal altındaki Filistin'e göç eden Yahudilerin büyük bir kısmı bazı Arap yöneticilerle Siyonist hareketi liderleri arasındaki gizli görüşmeler neticesinde gerçekleşmiştir. (Atiye,1963:1-40)

Öyle ki Mağrip ülkelerindeki Yahudiler, istek ve ihtiyaçlarının ne olduğuna bakılmaksızın ve hatta Filistin'e veya başka bir ülkeye göç etmeyi isteyip istemedikleri dahi sorulmaksızın kamyonlara doldurulmuşlardır. Özellikle de bu Yemen ve Irak'taki Yahudilere karşı uygulanmıştır. İsrail devletinin kuruluşundan önce, Filistin'e yakın olan Arap ülkelerinden herhangi bir Yahudi göçüne şahit olunmamıştır. Hâlbuki Irak, Mısır, Suriye ve Lübnan Yahudileri isteselerdi Filistin'e oldukça kolay bir şekilde geçebilirlerdi. Ancak onlar böyle bir şeyi hiç düşünmemişlerdir. Bu hususta yapılan toplu göçler ise Arap yöneticiler ile Siyonist liderler arasındaki gizli görüşmeler sonucunda emrivaki olarak gerçekleştirilmiştir. Örneğin 1949-1951 yılları arasında toplu göç yoluyla Irak'tan 120 bin, Yemen'den 50 bin Yahudi'nin Filistin'e getirilişlerine bakmak yerinde olur düşüncesindeyim. Bu göçler birtakım kod adlarıyla gerçekleştirilmiştir. Mesela 1950'de Irak'tan yapılan toplu Tehcir operasyonuna " Ali Baba operasyonu" adı verilmiştir. Siyonist kaynaklar, Yemen'den göçün ülkeden sürülme tehdidi ile gerçekleştirildiğini kaydetmektedirler. Irak'taki Yahudilerin tehciri ise çok daha acıklı ve üzücü manzaralarla gerçekleşmiştir. Çünkü bu insanların hiçbiri Siyonist değildi. Bin bir azap ve işkence altında göç etmeye zorlanmışlardır. Hâlbuki hepsi de irade ve azimlerinin dışında hiçbir güçlerinin olmayacağını, Siyonist kamplarına atılacaklarını biliyorlardı. Onların Irak'tan toplu göçü tabii ve mantıklı bir şey değildi. Onların Siyonist oldukları ve İsrail ideallerinin bir parçası olarak gördükleri için göç etmiş oldukları da doğru değildir. (Hasen,1952:1)

Bu mevcut belge ve kaynaklar gözden geçirildiğinde doğruluğunun ispatına dahi gerek duyulmayan bir toplanma olayıdır ki, resmi ve gayri resmi Siyonist kaynaklarda buna işaret etmektedir. Siyonist heyetler, İngiltere ordusunun yardımı ile Bağdat'a bol miktarda silah sokmayı başarmışlardı. O sırada başta bulunan gerici yönetimde Siyonistlerle gizlice işbirliği yaparak, Yahudilere karşı geniş çaplı bir hamle başlattıktan sonra onların Irak vatandaşlığından çıkarılmasını öngören bir kanun hazırlamışlardır. Yine de bu kanunu olumlu bulanların sayısı çok azdı. Bu defa Siyonist Haşvara örgütü, 8.4.1905'ten 5.6.1951'e kadar Yahudileri bombaladı durdu. Söz konusu kanuna gelince 1949'da Viyana'da Nuri Sait, Ben Gunion ve İngiliz

temsilcisinin katıldığı gizli bir toplantıda kararlaştırılmıştı. Anlaşma gereğince Nuri Sait döner dönmez geçici bir hükümet kurulmasına imkân hazırlamak amacıyla hükümetinin istifasını sundu. Yeni kabineyi kurmak için ise 5.2.1950'de Süvedi'yi görevlendirdi. Böylece yeni hükümet hemen ordunun dağıtılmasını öngören bir kanun layihası hazırladı ve derhal onaylanmasını istedi. Meclis ve parlamento istenileni yerine getirmiştir. (Mahmud,1970:15-30)

Ebu Mazin sözlerini şöyle sürdürmüştür: “ Irak'taki Yahudilerin kısa hikâyesi budur. Diğer Arap ülkelerindeki Yahudilerle ilgili hikâyelerinde de aynı olduğu muhakkaktır. Yahudilerin hemen her ülkede Irak hikâyesine benzer bir hikâyeleri vardır. Ancak detayları birbirinden farklı olsa da bu tür olaylarda göz önünde tutulan hedef ve perde gerisindeki muharrik aynıdır.” (Necdet,1967:1-25)

6. SONUÇ

Uluslararası Yahudi ajansının I.Dünya Savaşı sırasında faaliyetlerini Amerika'ya taşıma kararı alması, Filistin meselesinin uluslararası bir boyut kazanmasına yol açmıştır. Söz konusu Siyonist hareket gizli bir şekilde ABD'de yoğunlaşmasına rağmen, Filistin'de mandater devlet hala İngiltere olduğu için Londra bu hareketin merkezi olma özelliğini sürdürmüştür. Ancak bu arada Siyonist hareket Amerika'da gittikçe güçlenmiş ve amaçlarını gerçekleştirmek için İngiltere hükümetine baskı yaptıracak güce erişmiştir. Adı geçen Siyonist hareket, II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'nin yıldızının artık sönmeye başladığını görmüş, bu yüzden Amerika'yı kendisine Merkez edinmeyi kararlaştırmıştır. Çünkü artık İsrail'in varlığını sınırlamayı ve onu Britanya İmparatorluğu'nun çıkarlarına kendi sömürgeci menfaatleri çıkarları için kullanmayı hedef edinen İngiltere'nin yanında kalmayı güvenli bulmuyordu. Böylece Amerika işçi sendikalarından başka Cumhuriyet ve Demokrat Parti Milletvekilleri ile temaslar kurmuş ve 1944'e gelindiğinde 33 vilayetin parlamenterleri Siyonist talepleri teyit eden tavsiye kararları yayınlamışlardır. Bu meseleyi Siyonistlerin Amerika Kongresi'nin desteğini sağlamak konusunda sarf ettikleri çabalar izlemiştir. Amerikan kamuoyunu Filistin meselesi hakkındaki bilgisizliğinden faydalanarak birkaç yıl gibi kısa bir süre içinde arzuladıkları desteği sağlamışlardır. Böylece Amerikan parlamento seçimlerinde önemli bir rol oynamaya başlayan Siyonizm, bu ülkenin nüfuzunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmada ve bu söz konusu hususlarda da başarılı olmuştur.

KAYNAKÇA

- Abduh, İ. (1971). *Yahud Fil el-Bilad el-Arabbiye*, Beyrut.
- Abdulmecit, Dr.Muhammed Bahr, (1970). *el-Yahudfi'l Endülüs*, Kahire
- Abdulmuti, F. (1965). *el-Mezaim es-Sohyonniyye fi Filistin*, Kahire.
- Abdulvehhab, (1970). *Tarih Filistin el-Hadis*, Beyrut.
- Atiye, A. İ. (1963). *es-Sohyonniyye el-Alemiyye ve AndilMevcud*.
- Barbour, N. (1946). *NisiDoiminus A Survey of thePalestine Controversy*, London:G. G. Harrap And Company.
- Bernand, L. (1954). *el-Arab fil Tarih*, Beyrut.
- Ebu Asel, (1934). *Yakzat el-Alem el-Yahudi*, Kahire
- El-Irak fi müzekkerated-diplomasiyyin el-ecanib*,1969
- Hammed, H. (1967). *el-Yahudi el-Alem el-Müşkilatelletituvacihul alem*.
- Hasan, A. (1952). *el-YahudFi'l Irak Dirase Tahliliye*, MatbaatRoyal.
- Hatib el-Muhibbuddin, (1946). *İtticah el-Mevcat el-Beşeriyye fi CizeretülArab*, Kahire
- Husni, A. (1969). *es-Siyassiyyeve'l Hodariyyebeyn el-Arabve'l Yahudfi'losor el-Kadime ve'l İslamiyye*, Kahire.
- Husni, A.(1966). *el-Arabve'lHodara*, Kahire.
- Kasım, H. (1946). *el-Arabve'l Müşkilat el-Yahudiyye*, Bağdat
- Mahmud, A. (1970). *es-Sohyonniyye ve Kadiyyeti Filistin*, Beyrut.
- Naci, H. (1972). *el-Akalliye fil Irak (1921-1952)*, Kahire.
- Naci, M. (1969). *Asalet el-Hodarat el-Arabbiye*, Bağdat.

Necdet, F. S. (1967). *el-Yahud ve es-Sohyonniye, fi alakated-Düvel, el-Kübra*.

Yakub, H.(1970). *el-Yehud Fil Büldan el-Arabbiye*, Beyrut.